

درباب فناوری، فلسفه و فیلسوفان

صفحه ۰۸

چرخه معیوب طرح‌های عمرانی

مثلت‌سیاستی کنترل تورم

بلکه‌افق تصمیم‌گیری و سرمایه‌گذاری را نیز کوتاه‌مدت و نامطمئن ساخته‌است.

بررسی‌ها....

صفحه ۲

پروژه «بنزین اکتان بالا» در اصفهان

شرکت باالایش نفت اصفهان، به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین و پیچیده‌ترین

پالایشگاه‌های ایران...

صفحه ۴

«عبور موقت» نهاده‌ها در خدمت صادرات

ورود موقت کالا یکی از روش‌های مهم در تجارت بین‌المللی و مدیریت واردات است....

صفحه ۶

چرخه معیوب طرح‌های عمرانی

◀ کریم حسن پور – طرح‌های عمرانی مانند راه‌ها، خطوط ریلی، بنادر و هزاران پروژه دیگر، نه تنها نمود فیزیکی توسعه کشور هستند، بلکه مسیرهای حیاتی تحقق اهداف برنامه‌های پنج‌ساله و چشم‌اندازهای کلان‌ملی محسوب می‌شوند.

نظام تولید و اجرای طرح‌های عمرانی در ایران سال‌هاست با چالشی ساختاری مواجه است؛ چالشی که خود را در شکل انباشت طرح‌های نیمه‌تمام، عمر طولانی پروژه‌ها، افزایش شدید هزینه‌ها و عدم بهره‌برداری به‌موقع نشان می‌دهد.

امروز بیش از ۲ هزار طرح عمرانی فعال و نیمه‌تمام در پیوست قانون بودجه ثبت شده‌اند؛ طرح‌هایی که مجموعاً حدود ۶ هزار پروژه را شامل می‌شوند و هر یک منابع مالی، قانونی و انسانی قابل‌توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. این طرح‌ها پس از عبور از مسیر پیچیده نیازسنجی، مطالعات، تصویب و تأمین مالی، باید نتایج مهمی در توسعه کشور ایفا کنند، اما بخش قابل‌توجهی از آنها هنوز با پرسش‌های جدی درباره توجیه اقتصادی، اولویت‌بندی، هم‌سویی با اسناد توسعه‌ای و حتی ضرورت اجرایی‌شدن روبرو هستند.

در دهه گذشته، هزینه‌های ساخت و اجرای طرح‌های عمرانی ۱۶ برابر افزایش یافته است؛ با اعتبارات عمرانی چنین رشدی نداشت‌ه و همین فاصله، پروژه‌ها را در معرض طولانی‌شدن، کمبود منابع، کاهش کیفیت

و توقف‌های مکرر قرار داده است. از سوی دیگر، بخش قابل‌توجهی از منابع عمرانی از طریق اوراق بدهی و تعهدات مالی آینده تأمین می‌شود؛ رویکردی که اگرچه استمرار اجرای پروژه‌ها را ممکن کرده، اما تعهدات مالی سنگینی را بر دوش نسل‌های آینده می‌گذارد و ضرورت بهره‌وری و اثربخشی پروژه‌ها را دوجندان می‌سازد.

پدیده‌ای که امروز بیش از همه نگران‌کننده است، افزایش میانگین عمر پروژه‌هاست. پروژه‌هایی که در زمان تصویب قرار بوده ظرف سه تا چهار سال تکمیل شوند، اکنون به طور میانگین بیش از دو دهه تا بهره‌برداری فاصله دارند. این فاصله عظیم نه‌تنها هزینه‌ها را چندبرابر می‌کند، بلکه موجب می‌شود طرح‌ها با تغییر شرایط اقتصادی و فناوری، هنگام بهره‌برداری از کارایی اولیه خود فاصله بگیرند.

موتور توسعه یا چالش پیش روی توسعه؟

«طرح عمرانی» که باید موتور توسعه باشد، خود به چالشی برای توسعه تبدیل شده است. طرح‌های عمرانی به‌عنوان هر پروژه یا مجموعه فعالیت‌هایی تعریف می‌شود که بخشی یا تمام منابع مالی آن از وجوه عمومی کشور تأمین شود.

مسعود شکیبایی‌فر، دکترای مهندسی عمران و کارشناس رسمی دادگستری در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: دلیل این موضوع را باید در چرخه عمر طرح‌های عمرانی و نقش‌افزنان اصلی آن جست‌وجو کرد؛ در مرحله نیازسنجی و تصمیم‌سازی گرفته تا پیدایش طرح، تصویب در کمیسیون ماده ۲۳، تأمین مالی، مناقصه، اجرا، نظارت و بهره‌برداری، هر مرحله نقش تعیین‌کننده‌ای در سرنوشت پروژه‌ها دارد. اشتباه یا ضعف در هر حلقه، می‌تواند مسیر پیشرفت طرح را برای سال‌ها مختل کند.

وی افزود: چرخه عمر طرح‌های عمرانی کشور از نیازسنجی تا بهره‌برداری، زنجیره‌ای پیوسته از تصمیمات، مطالعات و اقدامات اجرایی است که هر مرحله بر کیفیت و اثربخشی مرحله بعد تأثیر می‌گذارد. این مسیر از شناسایی نیاز در سطح کلان و هم‌سویی با برنامه‌های توسعه آغاز می‌شود، با مطالعات توجیهی و تصویب در چارچوب ماده ۲۳ رسمیت می‌یابد. در مرحله پدیدآوری به اجرای عملیاتی و ساخت منتهی شده و سرانجام در بهره‌برداری و نگهداری به ثمر می‌نشیند. در هر یک از این بخش‌ها، نقش اثرگذاران متفاوت بوده و باید به‌درستی تبیین شود. شکیبایی‌فر با اشاره به نهادهای اصلی دخیل در پروژه‌های عمرانی

گفت: در راس این سازوکار، دو نهاد اصلی به نام سازمان برنامه و بودجه به‌عنوان سیاستگذار و تنظیم‌گر کلان و دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان مجریان میدانی قرار دارند. سازمان برنامه و بودجه به‌عنوان سیاستگذار، برنامه‌ریز ارشد کشور و ناظر کلان مسوول آمایش سرزمین، تصویب و اولویت‌بندی طرح‌ها، تخصیص منابع و پایش عملکرد بوده و مسیر را از نظر تطابق با اهداف توسعه‌ای و انضباط مالی هدایت می‌کند. دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان مجریان میدانی که مسوول مطالعات، اجرا، کنترل کیفی و بهره‌برداری از طرح‌ها هستند تحقق عینی طرح‌ها را بر عهده دارند. وی افزود: تحلیل سهم و نقش هر یک از این دو رکن در هر مرحله از چرخه عمر طرح‌ها، نه از منظر تقابلی بلکه از نگاه تکمیل و تعامل وظایف، می‌تواند درک دقیق‌تری از دلایل توفیق یا کندی طرح‌های عمرانی فراهم آورد.

نیازسنجی؛ حلقه مغفول برنامه‌ریزی عمرانی

مرحله نیازسنجی، نقطه آغاز و زیربنای نظام برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی کشور بوده که بر چهار ستون اصلی اقتصاد کلان، آمایش سرزمین، برنامه‌های توسعه پنج‌ساله و طرح‌های جامع بخشی، استوار است. این مرحله مبنای شناسایی نیازهای واقعی کشور و انتخاب طرح‌های اولویت‌دار برای ورود به نظام فنی و اجرایی است.

شکیبایی‌فر با اعلام این مطلب گفت: در بعد اقتصاد کلان، سازمان برنامه و بودجه به‌موجب اختیارات تفویض‌شده از رئیس‌جمهور به‌عنوان مسوول برنامه‌ریزی کشور، مسوول سیاستگذاری، تنظیم چارچوب‌های مالی و پیش‌بینی متغیرهای کلان اقتصاد نظیر رشد، تورم، بهره‌وری و سرمایه‌گذاری است. همچنین در حوزه آمایش سرزمینی، نقش سازمان برنامه از منظر راهبری و رصد ملی برجسته‌تر می‌شود. وی افزود: برنامه‌های توسعه پنج‌ساله، سومین رکن نیازسنجی هستند که هر چند به تصویب مجلس می‌رسند؛ اما نقش سازمان برنامه به‌عنوان تصمیم‌ساز اصلی در تدوین و هماهنگی این برنامه‌ها بسیار پر رنگ بوده و نقش دستگاه‌های اجرایی در این مرحله، ارائه پیشنهادها و اطلاعات بخشی برای غنی‌سازی برنامه است.

تجربه نشان داده است که هرگاه تصمیم‌گیری در این حوزه به‌صورت فنی، مبتنی بر تحلیل و به دور از ملاحظات سیاسی صرفاً در اختیار سازمان برنامه صورت گرفته، تحقق اهداف برنامه‌های توسعه نیز واقع‌بینانه‌تر و اثربخش‌تر بوده است. شکیبایی‌فر درباره چهارمین لایه از نظام نیازسنجی گفت: طرح‌های جامع، نقش اتصال‌دهنده برنامه‌های کلان به طرح‌های اجرایی را ایفا می‌کنند.

از ۲۰ سال برای تکمیل، سال‌هاست در فرآیند بررسی مانده □ موجب شده است تا تصمیمات اجرایی بدون تکیه بر اسناد مصوب جامع اتخاذ شوند و پیوستگی لازم میان سطوح برنامه‌ریزی کلان و پروژه‌های اجرایی برقرار نشود. دلایلی نظیر تمایل به حفظ «فضای مانور» برای طرح‌های خلق‌الساعه موجب تأخیر در تصویب یا اجرای سند بالادستی طرح جامع توسط دستگاه‌ها شده است.

نقطه شکست پروژه‌های عمرانی

روزنامه سراسری اقتصادی ، اجتماعی

سه شنبه ۰۴ آذر ۱۴۰۴

۰۴ جمادی الثانی ۱۴۴۷ | ۲۵ نوامبر ۲۰۲۵

شماره ۸۰۸

۸۰۰۰ تومان

چندوچون مالیات‌گذاری بر رمزارزها

نبرد آمریکای لاتین با وابستگی نفتی

فوتبال: عشق ممنوعه بانوان

مرحله پیدایش، نخستین گام ورود به نظام فنی و اجرایی کشور بوده که در آن ایده‌ها از سطح مطالعات مفهومی به سطح تصمیم رسمی ارتقا می‌یابند. در بسیاری از موارد، ریشه ناکامی طرح‌های عمرانی را باید از همان نقطه آغاز یا پیدایش طرح جست‌وجو کرد؛ از جایی که ایده‌ها جامه پیدایش بر تن می‌کنند و در پیوست قانون بودجه ماوا می‌گیرند.

شکیبایی‌فر در این رابطه توضیح داد: پیدایش طرح، شامل سه بخش اصلی توجیه اولیه، توجیه نهایی و تصویب در کمیسیون ماده ۲۳ قانون الحاق (۲) است. این مرحله دو ایستگاه کلیدی شامل توجیه اولیه و توجیه نهایی دارد. ضعف جدی موجود در هر یک از این مولفه‌ها، موجب ایجاد خطایی بنیادی شده که در مراحل بعدی به تأخیر، افزایش هزینه و حتی تغییر ماهیت پروژه منجر می‌شود.

وی افزود: در نقطه تصمیم‌گیری نهایی، همه مسیر به کمیسیون ماده ۲۳ قانون الحاق (۲) ختم می‌شود؛ سازوکاری که قانون‌گذار آن را مرز میان تصمیم‌گیری مبتنی بر مطالعه و اجرای شتاب‌زده تعریف کرده است. هیچ طرحی نباید بدون عبور از مجرای این ماده وارد مرحله اجرا شود. ماده ۲۳ در واقع «آخرین سنگر عقلانیت مالی» دولت است؛ جایی که اطمینان حاصل می‌شود طرح‌ها از نظر فنی، اقتصادی و مالی واجد حداقل‌های لازم هستند و منابع عمومی کشور صرف پروژه‌های غیرضروری نمی‌شود

. با این حال، تجربه طرح‌های گنجانه‌شده در پیوست قانون بودجه نشان می‌دهد که این مرز حیاتی تضعیف شده و به مسیری برای تایید شتاب‌زده طرح‌ها و جلب آرا بدل گشته است. وی ادامه داد: در برخی موارد، گزارش‌های توجیهی یا کیفیت پایین و خارج از چارچوب شرح خدمات رسمی، توسط شرکتهای فاقد صلاحیت تنظیم می‌شود و با تعجب به صحن کمیسیون راه می‌یابند و مبنای تصمیم می‌شوند. در مواردی نیز کمیسیون در مقابل کار انجام شده قرار گرفته و طرح‌هایی که بدون مجوز، شروع به اجرا نموده‌اند را برای رفع چالش‌های بعدی، تعلیم و مجوزدار می‌کنند. همچنین مصوبات کمیسیون در بسیاری موارد صرفاً به کلی‌گویی‌هایی چون «غایت پدافند غیرعامل» یا «ملاحظات محیط زیستی» محدود شده است و الزامات دقیق، شاخص‌های سنجش‌پذیر و ضمانت‌های اجرایی در آن درج نمی‌شود. نتیجه این ابهام، افزایش آزادی عمل دستگاه‌های تغییر حجم، زمان و هزینه پروژه است که در نهایت منجر به تورم هزینه‌ها، تأخیرهای طولانی و تغییر ماهیت طرح می‌شود.

شکیبایی‌فر درباره نقش سازمان برنامه و بودجه که مانع تحمیل تعهدات غیرضروری به دولت می‌شود، گفت: سازمان برنامه و بودجه کشور مرجع اصلی تصمیم‌گیری در کمیسیون ماده ۲۳ است. از همین رو، حق «قناعت نهایی» و در مواردی «حق وتو» در اختیار سازمان قرار دارد تا از تحمیل تعهدات غیرمنطقی به دولت جلوگیری کند. تعامل سازنده میان دستگاه‌ها و سازمان برنامه و بودجه و ممانعت از اعمال فشار سیاسی برای تأثیر بر نظر کمیسیون، شرط لازم برای تصمیم‌گیری دقیق، فنی و شفاف در این مرحله است. در مجموع، مرحله پیدایش نباید یک فرآیند شکلی بلکه باید یک صافی محتوایی باشد که مانع ورود طرح‌های فاقد توجیه شود.

پدیدآوری: از بودجه تا اجرا و تحویل

پس از تصویب طرح، فرآیند پدیدآوری و تحقق اجرایی آن آغاز می‌شود. این مرحله شامل تعیین و تأمین اعتبار طرح در قانون بودجه سنواتی، تأمین و ناظر کلان، از طریق کنترل تخصیص‌ها، ذی‌نفعان پروژه، برگزاری مناقصه، انعقاد قرارداد، طراحی فاز دو، اجرا، نظارت و نهایتاً تحویل نهایی پروژه است.

شکیبایی‌فر در این رابطه گفت: در این فرآیند، دستگاه اجرایی نقش مجری مستقیم را برعهده دارد و سازمان برنامه و بودجه کشور با ایفای نقش تنظیم‌گر و تأمین کنترل تخصیص‌ها، نظارت بر انضباط مالی، صدور بخشنامه‌های فنی و تعدیل‌ها، هدایت و راهبری جریان اجرای طرح را تضمین می‌کند. هماهنگی میان این دو رکن، عامل اصلی در تحقق توسعه متوازن و پیشرفت پایدار طرح‌های عمرانی به شمار می‌رود.

این صاحب‌نظر برنامه‌ریزی حمل‌ونقل افزود: در حوزه مناقصه، اراج‌کار و انعقاد قرارداد، اگرچه انتخاب پیمانکار و فرآیند برگزاری مناقصه بر عهده دستگاه اجرایی است، اما نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه است که چارچوب‌ها و ضوابط صلاحیت حرفه‌ای مشاوران و پیمانکاران حاضر در مناقصه را تعیین می‌کند.

چند و چون مالیات‌گذاری بر رمزارزها

فر حناز نعمتی – ارزهای دیجیتال، به‌ویژه رمزارزها، به تدریج به یکی از بخش‌های مهم بازارهای مالی ایالات متحده و جهان تبدیل شده‌اند. ده سال پیش، ارزش کل بازار رمزارزها حدود ۵میلیارد دلار بود؛ اما امروز این رقم به حدود ۳۰۹ تریلیون دلار رسیده است.

با وجود آنکه تنها حدود یک‌هفتم از شهروندان آمریکایی مالک رمزارز هستند، رشد قابل توجه ارزش این صنعت، نیاز به چارچوب مالیاتی و نظارتی مشخص را افزایش داده است. در این متن «مرکز سیاستگذاری دو حزبی» به برخی پرسش‌های کلیدی که فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران و سیاستگذاران درباره نحوه‌ی مالیات‌گذاری رمزارزها مطرح می‌کنند، می‌پردازد. در این گزارش، تمرکز اصلی بر رمزارزهای غیر پایدار مانند بیت‌کوین و اتریوم است، نه استیبل کوین‌ها یا توکن‌های غیرمثلی (NFT).

رمزارز چیست و چرا اهمیت دارد؟

مؤسسه ملی استاندارد و فناوری آمریکا، رمزارزها را نوعی پول الکترونیکی محافظت‌شده به‌وسیله سازوکارهای رمزنگاری، بدون نیاز به یک نهاد مرکزی تعریف می‌کند. بیت‌کوین نخستین رمزارز بود و همچنان سهم غالب بازار را در اختیار دارد. بنیان آن در مقاله‌ای که در سال ۲۰۰۸ با نام مستعار ساتوشی ناکاموتو منتشر شد، گذاشته شد. هدف ناکاموتو ایجاد سیستمی بود که بتواند حجم روزافزون تراکنش‌های اینترنتی را بدون نیاز به بانکها و واسطه‌های مالی مدیریت کند.

در ظاهر، رمزارزها سه کارکرد کلاسیک پول را دارند: واحد سنجش ارزش، وسیله مبادله، ابزار ذخیره ارزش. اما برخلاف پول‌های رایج، رمزارزها نوسان قیمتی شدیدی دارند و اغلب شبیه دارایی‌های سرمایه‌گذاری رفتار می‌کنند، نه ابزار مبادله‌ی پایدار. در حال حاضر، ارزش کل بازار رمزارزها تقریباً ۴ تریلیون

۲۰ روز آرامش دلار

بازار سهام در یکسال گذشته، میدان آزمون واقعی برای مدیران صندوق‌های سرمایه‌گذاری بود؛ جایی که تفاوت میان بازدهی و بازدهی تعدیل شده بر مبنای ریسک از اهمیت خاصی برخوردار شد. نگاهی به جدول مقایسه صندوق‌های سه‌پاهی بر اساس نسبت‌ترین به عنوان شاخصی برای سنجش همزمان بازده و ریسک نشان می‌دهد تنها تعداد معدودی از مدیران توانستند با مهار ریسک سیستماتیک و انتخاب‌های دقیق، بازدهی قابل‌توجهی نسبت به ریسک سیستماتیک خلق کنند. صدرنشینی صندوق‌هایی مانند «خبرگان» با ترین نزدیک به دو، نشان از مدیریت سنجیده‌ی دارد که در دل نوسانات بازار نیز توانسته سودی پایدار بسازد. در مقابل، صندوق‌هایی که با پذیرش ریسک بالا به‌دنبال سودهای سریع رفت‌اند، اکنون با نسبت‌های منفی در پایین جدول جا مانده‌اند. در رقابت صندوق‌های سه‌پای، ETFهایی برنده خواهند بود که در ازای ریسک کمتر بازدهی بهتری را به نمایش بگذارند.

بازدهی در میان ریسک‌ها

در میان شاخص‌های سنجش عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری سه‌پای، نسبت «ترین» به عنوان یکی از دقیق‌ترین ابزارهای ارزیابی بازده تعدیل‌شده بر مبنای ریسک شناخته می‌شود؛ معیاری که توانایی مدیران صندوق را در خلق بازدهی مزاد نسبت به بازار، به ازای میزان ریسک سیستماتیک بدیرفته‌شده، به تصویر می‌کشد.

در شرایطی که بازار سرمایه طی یکسال اخیر با نوسانات گسترده و تغییرات پی‌درپی در شاخص کل مواجه بوده است، بررسی نسبت ترین میان صندوق‌های سه‌پای می‌تواند تصویری واقعی‌تر از کیفیت مدیریت، کنترل ریسک و توانایی تصمیم‌سازی آنها ارائه کند. بر اساس داده‌های موجود، فاصله میان صندوق‌های مختلف از نظر این نسبت قابل‌توجه است؛ به‌طوری که دامنه تغییرات ترین از حدود منفی ۰.۴۲ تا حدود مثبت ۱.۹۷ متغیر بوده است. این گستره، نشان‌ای از تفاوت بنیادین در نحوه مدیریت ریسک و بهره‌گیری از فرصت‌های بازار در میان مدیران صندوق‌ها است.

بهترین صندوق‌ها

در فهرست صندوق‌های سه‌پای که سابقه فعالیت بیش از یک سال را دارند، صندوق «خبرگان» با

دلار است؛ رقمی که از ارزش بسیاری از بزرگ‌ترین شرکت‌های جهان بیشتر است. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذاران، فعالان صنعت و سیاستگذاران به‌دنبال شفافیت قانونی بیشتر هستند.

چه کسانی در مورد رمزارز مشمول مالیات می‌شوند؟

از منظر مالیات فدرال آمریکا، رمزارز دارای محسوب می‌شود. سازمان مالیات آمریکا (IRS) در سال ۲۰۱۴ چارچوب اولیه مالیات‌گذاری رمزارز را اعلام کرد. نوع مالیات‌گذاری بستگی دارد به اینکه رمزارز چگونه و برای چه هدفی مورد استفاده قرار گرفته است.

مبنای مالیات‌گیری چیست؟

یکی از مفاهیم کلیدی در سیاست مالیاتی، مساله پایه مالیاتی (Basis) است؛ موضوعی که به‌ویژه در مورد دارایی‌هایی اهمیت دارد که ارزش آنها در طول زمان تغییر کرده و در نهایت با سود یا زیان فروخته می‌شوند. پایه به‌طور ساده ارزشی است که فرد یک دارایی را در هنگام تملک به آن پرداخت کرده است، و همین پایه است که تعیین می‌کند در زمان فروش آن دارایی چه میزان مالیات باید پرداخت شود.برای برخی دارایی‌ها محاسبه پایه ساده است. برای نمونه: اگر فردی یک سهم از شرکت A را به قیمت ۱۰۰ دلار خریداری و سه سال بعد آن را به ۱۲۰ دلار بفروشد، ۳۰ دلار سود سرمایه شناسایی کرده است که حداکثر نرخ مالیات بر آن ۸.۲۳ درصد خواهد بود.

در مورد رمزارزهای قابل معامله در بازارهای شناخته‌شده نیز برخی محاسبات مشابه است؛ برای مثال اگر سرمایه‌گذاری یک بیت‌کوین را در سال ۲۰۲۱ به قیمت ۶۰ هزار دلار خریداری کرده و امروز به ۱۱۰ هزار دلار بفروشد، سود سرمایه‌ی او ۵۰ هزار دلار خواهد بود.اما تمام موارد این‌قدر ساده نیست. یکی از حوزه‌های پیچیده، استخراج رمزارز (Mining) است؛ فرآیندی که طی آن واحدهای جدید رمزارز از طریق محاسبات رایانه‌ای برای تایید تراکنش‌ها ایجاد می‌شوند. سازمان مالیات آمریکا (IRS) اعلام کرده است که ارزش بازاری رمزارز استخراج‌شده در روز دریافت، به‌عنوان درآمد مشمول مالیات شناسایی می‌شود.

این شیوه اما با نحوه‌ی برخورد مالیاتی سایر روش‌های کسب رمزارز مانند استیکینگ، که طی آن دارندگان رمزارز بخشی از دارایی خود را به‌عنوان وثیقه برای مشارکت در تایید تراکنش‌ها قفل می‌کنند تفاوت دارد. کنگره ممکن است این قوانین را در آینده بازنگری کند.مسائل پیچیده دیگری نیز وجود دارد، از جمله تعیین مبنا برای رمزارزی که در چند پلتفرم مختلف معامله شده است و همچنین چگونگی هماهنگی میان صرافی‌ها و متولیان دارایی‌ها برای ارائه اطلاعات لازم به مؤدیان.

رمزارز کجا مشمول مالیات می‌شود و کجا گزارش می‌شود؟

برای افرادی که در داخل آمریکا سکونت دارند و تنها در داخل کشور معامله می‌کنند، موضوع مالیات‌گیری نسبتاً روشن است. اما زمانی که پای معاملات فراملی به میان می‌آید، مثلاً فردی آمریکایی که در خارج از کشور معامله می‌کند یا شخص خارجی که در خاک آمریکا معامله رمزارزی دارد،تشخیص زمان و محل تعلق مالیات پیچیده‌تر می‌شود. این موضوع به‌ویژه زمانی اهمیت می‌یابد که برخی افراد با شرکت‌ها تلاش کنند معامله‌های خود را به خارج منتقل کنند تا از پرداخت مالیات فرار کنند.در این زمینه، دهها کشور از طریق سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) در حال طراحی چارچوبی جهانی با عنوان JARF، Crypto-Asset Reporting Framework) هستند که هدف آن اشتراک اطلاعات میان کشورها و جلوگیری از فرار مالیاتی است.

در سال ۲۰۲۵، دولت ترامپ پیشنهاد کرد که وزارت خزانه‌داری و IRS مقررات لازم برای اجرای این چارچوب در آمریکا را بررسی کنند.در سطح داخلی نیز نحوه گزارش‌دهی رمزارز موضوع بحث جدی قانون‌گذاران است. قانون زیرساخت ۲۰۲۱ صرافی‌ها، کیف‌پول‌ها و ارائه‌دهندگان خدمات دارایی دیجیتال را موظف کرد از سال ۲۰۲۵ تراکنش‌های کاربران را برای IRS گزارش کنند. دولت ترامپ پیشنهاد داد این الزام به صرافی‌های متمرکز که عملکردی مشابه پلتفرم‌های معاملاتی دارند اما مشمول قانون نیستند نیز تسری یابد.

با این حال، برخی الزامات نظیر گزارش‌دهی کاغذی همچنان نیازمند بازنگری هستند.

چه زمانی رمزارز مشمول مالیات می‌شود؟

یکی از مسائل حل‌نشده برای کنگره، زمان شناسایی درآمد ناشی از رمزارز است. این موضوع به‌ویژه در مورد استیکینگ مورد اختلاف است؛ آیا رمزارز به‌دست‌آمده از استیکینگ باید در زمان دریافت مشمول مالیات شود یا در زمان فروش؟ در کمیته مشترک مالیات و دولت‌های اخیر هر دو این اختلاف‌نظر را مطرح کرده‌اند. موضوع مهم دیگر، قانون فروش صوری (Wash Sale) است که در بازار سهام وجود دارد و جلوی این رفتار را می‌گیرد که فرد سهم را با ضرر بفروشد و بلافاصله دوباره آن را بخرد تا آن ضرر را به‌عنوان کسر مالیاتی ثبت کند. دولت‌های ترامپ و بایدن هر دو پیشنهاد داده‌اند که این قانون به بازار رمزارز نیز تعمیم داده شود. برآوردها نشان می‌دهد این کار می‌تواند طی ده سال آینده ۲۶میلیارد دلار درآمد مالیاتی ایجاد کند.

چگونه رمزارز باید طبقه‌بندی و مالیات‌گذاری شود؟

بر اساس اعلام IRS در سال ۲۰۱۴، رمزارز در حکم دارایی است، نه پول. این قاعده همچنان برقرار است، اما کنگره می‌تواند آن را تغییر دهد. اگر رمزارز دارایی تلفی شود، پرسش بعدی این است که آیا باید همچون اوراق بهادار مشمول مقررات SEC باشد یا همچون کالا تحت نظارت CFTC. این اختلاف هنوز حل نشده است. دولت ترامپ پیشنهاد کرده بود که رمزارزها به‌عنوان یک طبقه‌ی مستقل دارایی تعریف شوند و ترکیبی از قواعد حاکم بر اوراق بهادار و کالاها برای آنها در نظر گرفته شود.

چرا اصلا رمزارز باید مشمول مالیات باشد؟

برخی فعالان از معافیت مالیاتی برای سودهای بسیار کوچک خصوصاً در مورد استیبل‌کوین‌ها حمایت می‌کنند، زیرا این نوع رمزارزها غالباً به دلار متصل هستند و بیشتر نقش ابزار پرداخت دارند تا ابزار سرمایه‌گذاری.اما رمزارزهایی مانند بیت‌کوین اکنون چیزی فراتر از جایگزین پول ملی هستند.

آنها به بخشی گسترده، چندلایه و رو به رشد از اقتصاد جهانی تبدیل شده‌اند. برای همین مصرف‌کنندگان، سرمایه‌گذاران، کسب‌وکارها، و شرکت‌های فعال در صنعت رمزارز همگی نیازمند قواعد روشن، پایدار و قابل اجرا هستند؛ اینکه کدام تراکنش‌ها مشمول مالیات‌اند، چه زمانی مشمول مالیات می‌شوند، کجا مالیات پرداخت می‌شود و اطلاعات باید چگونه گزارش شود. چنین شفافیتی هم به رشد سالم صنعت کمک می‌کند و هم اطمینان می‌دهد که دولت و سازمان مالیات درآمدهای واقعی را ردیابی و فرار مالیاتی را کاهش می‌دهند.

در سه هفته اخیر، بازار ارز و طلا با وجود اخبار متعدد از حراج و پیش‌فروش سکه، روندی آرام و پائین را تجربه کرده است. دلار آزاد در محدوده ۱۰۵ تا ۱۱۰ هزار تومان نوسان داشت و در معاملات اخیر با افت جزئی به ۱۰۸ هزار تومان رسید. کاهش هم‌زمان قیمت سکه و طلای ۱۸ عیار نیز نشان می‌دهد سیاست‌های جدید بانک مرکزی در زمینه عرضه و حراج طلا، به‌ویژه دو حراج آبان‌ماه و برنامه پیش‌فروش سکه، توانسته فضای انتظارات بازار را تا حدی کنترل و ثبات نسبی ایجاد کند. در هفته‌های اخیر، بازار ارز و طلا در مسیر کم نوسان و نسبتاً پائینی حرکت کرده است. دلار آزاد که در سه هفته گذشته به ۱۰۵ هزار تومان نوسان داشت، در معاملات روز گذشته با افت ۵۴۰ تومانی از ۱۰۸ هزار و ۵۴۰ تومان به ۱۰۸ هزار تومان رسید. این کاهش در شرایطی رخ داد که بازار باز از دوره‌ای از نوسانات مقطعی، وارد فاز آرام‌تری شده و انتظار معامله‌گران نسبت به جهت‌گیری بعدی نرخ ارز تا حد زیادی محتاطانه و تثبیت‌شده است. در همین حال، سکه امامی نیز با کاهش ۶۲۵ هزار تومانی از ۱۱۱میلیون و ۸۰۵ هزار تومان به ۱۱۱میلیون و ۱۸۰ هزار تومان رسید.

رقابت صندوق‌ها در توفان ریسک‌ها

نسبت‌ترین ۱.۹۷ قرار دارد. این صندوق طی یکسال گذشته توانسته با بازدهی ۹۶درصدی و ضریب بتای ۰.۳۱، بهترین بازدهی تعدیل‌شده بر مبنای ریسک را در میان صندوق‌های مورد بررسی ثبت کند. این عملکرد نشان می‌دهد مدیران صندوق خبرگان توانستند با پذیرش ریسک سیستماتیک نسبتاً پایین، بازدهی چشمگیری ایجاد کنند. این ترکیب برای تحلیلگران نشان‌ای از کیفیت بالای انتخاب سهام و استراتژی سرمایه‌گذاری محافظه‌کارانه اما هوشمندانه است؛ چراکه در شرایط نوسانی بازار، توانایی کسب بازدهی بالا با بنای پایین، معمولاً حاصل انتخاب دقیق صنایع با روند کلی شاخص یا مدیریت فعال بر ترفوتی است.

در رده‌های بعدی، صندوق‌هایی مانند «صدف» و «ه‌ترو» قرار دارند که به‌ترتیب بازدهی‌های ۹۲ و ۸۴ درصدی داشته و پنهایی متوسط رو به پایین را ثبت کرده‌اند. نسبت‌ترین این صندوق‌ها بین ۰.۵ تا یک متغیر است؛ سطحی که نشان می‌دهد بازدهی‌های بالای آنان به شکلی معقول با میزان ریسک پذیرفته‌شده هم‌خوانی دارد. این صندوق‌ها نمونه‌هایی از عملکرد متعادل هستند که نه به‌دنبال ریسک بالا برای کسب سود کوتاهمدت رفت‌اند و نه در اثر محافظه‌کاری افراطی، از فرصت‌های رشد بازار جا مانده‌اند. در مقابل، صندوق‌هایی که بنای بالا دارند اما نتوانستند بازده مزاد کافی ایجاد کنند، نسبت‌ترین پایین‌ترین به‌دست آورده‌اند؛ نشان‌ای از ناکارآمدی در جبران ریسک از طریق انتخاب بهینه دارایی‌ها.

نسبت‌ترین قرار گرفته‌اند. این خوشه میانی بیناگر بخش اصلی صندوق‌های سه‌پای است که عموماً بازدهی سالانه بین ۵۰ تا ۶۵درصد و پنهایی متوسط بین ۰.۶ تا ۰.۸ دارند. در این گروه، صندوق‌هایی نظیر «خش»، «تکیا»، «ترمه» و «کرایس» دیده می‌شوند که هر یک با مدیریت نسبتاً پایدار و سیاست سرمایه‌گذاری متوازن، توانسته‌اند نسبت‌ترین مثبتی کسب کنند. در واقع، این صندوق‌ها گرچه بازدهانه برترین صندوق‌ها عملکرد درخشان نداشته‌اند، اما با حفظ تعادل بین بازده و ریسک، گزینه‌هایی قابل اتکا برای سرمایه‌گذاران میان‌مدت محسوب می‌شوند.

نکته جالب در بررسی این جدول، آن است که برخی صندوق‌ها با بنای پایین‌تر از میانگین بازار (در محدوده ۰.۴ تا ۰.۶) توانستند نسبت ترین بهتری نسبت به صندوق‌های پرریسک‌تر کسب کنند. این موضوع بیناگر آن است که در سال اخیر، بازده مزاد بازار بیشتر به نفع استراتژی‌های محافظه‌کارانه رقم می‌خورد.

سقف‌شکنی نیمه تمام بورس

بازارهای موزای نیز چند هفته‌ای می‌شود که درگیر رکود و درجا زدن هستند. از این رو سناریوی فشار عرضه و شناسایی سود در کوتاهمدت می‌تواند محتمل جلوه دهد.

بسیاری از تحلیلگران معتقدند، اشباع مصود قیمت‌ها در بازارهای ارز و طلا می‌تواند سرمایه‌گذاران را به مرور به سمت بازار سهام سوق دهد. افزون بر آن از منظر بنیادی، همچنان نشانه‌های حمایتی قدرتمندی در بازار سهام مشاهده می‌شود. نسبت قیمت به سود (P/E) بازار در سطح حدود ۵.۵عواحد قرار دارد که حاکی از ارزندگی نسبی سهام و جذابیت آن در مقایسه با بازارهای موزای است. در کنار این موضوع، ارزش دلاری بازار سهام ایران در حال حاضر حدود ۱۰۰میلیارد دلار برآورد می‌شود؛ سطحی که با توجه به اندازه اقتصاد ملی و ظرفیت تولیدی شرکت‌های بورسی، فاصله معناداری با ارزش‌های بالقوه بازار دارد. از همین رو، بسیاری از تحلیلگران این متغیر را به‌عنوان یکی از پایه‌های اصلی پتانسیل رشد آتی بورس ارزیابی می‌کنند.

همان‌طور که مشاهده کردیم در هفته گذشته برخی اخبار مثبت نیز نقشی تعیین‌کننده در جهش بورس ایفا کردند. واکنش سریع بورس به اخبار مثبت، حاکی از آن است که بازار سهم بدون مزاحمت می‌تواند به سمت سطوح بالاتر حرکت کند. انتشار اخباری مرتبط با اصلاح فرمول نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و کاهش فاصله نرخ دلار توافقی و آزاد، چشم‌اندازی مثبت را برای شرکت‌های

بورس و بانک

روزنامه **روزاقتصاد** شماره ۱۴۰۴۰۴۰۴ شماره ۸۵۸۵۸ شنبه ۰۴ آذر ۱۴۰۴ www.marzeghtesad.ir

❖ لزوم بازنگری در ساختار تصمیم‌گیری صندوق‌ها

ساختار رای‌دهی برای تغییرات در بازار سرمایه ایران متفاوت از سایر کشورها است. به طوری که در ایران در صورتی که ۵۰+۱ درصد دارندگان واحدهای ممتاز در جلسه حضور داشته باشند و همین تعداد رای مثبت دهند، حتی تصمیم‌های مهم در جلسات پذیرفته خواهند شد. این حد نصاب نسبت به سایر کشورها مانند انگلیس، لوکزامبورگ، ایرلند و اوبولطی متفاوت است؛ در این کشورها ساختارهایی وجود دارد که حداقل دو سوم باید رای مثبت بدهند تا تصمیم تصویب شود؛ به عبارت دیگر، میزان افراد حاضر و افراد موافق تصمیم با رای مثبت نسبت به ایران بیشتر است.

این موضوع یک اختلاف در ساختار سیاست تصمیم‌گیری میان ایران و سایر کشورها را نشان می‌دهد. بنابراین، از همین جهت در گفت‌وگو با احسان محبی، کارشناس بازار سرمایه و مدیر داریی، به پیامدهای تسادوم وضعیت فعلی در صورت عدم اصلاح، لزوم تغییر آن، مقایسه ایران با سایر کشورها و ارائه پیشنهادهای مبتنی بر الگو بر اساس تجارب سایر کشورها و استانداردهای جهانی پرداخته شد. محبی به لزوم بازنگری در نقش دارندگان واحدهای ممتاز و حد نصاب تصویب تغییرات اساسی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری پرداخت و گفت: صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران طی سال‌های اخیر متعول یکی از ابزارهای مهم سرمایه‌های خرد و توسعه بازار سرمایه، جایگاه قابل‌توجهی پیدا کرده‌اند. با این حال، یکی از موضوعات کلیدی در ساختار حقوقی و مدیریتی این نهادها، سازوکار تصمیم‌گیری در خصوص تغییرات اساسی در اساسنامه و امیدنامه صندوق‌ها است؛ موضوعی که مستقیماً با حقوق دارندگان واحدها و توازن منافع بین مدیریت و سرمایه‌گذاران ارتباط دارد.

وی افزود: در ایران، طبق اساسنامه‌های معمول صندوق‌ها، حد نصاب رسمیت جلسه برای بررسی تغییرات اساسی، حضور حداقل ۵۰درصد به علاوه یک از دارندگان واحدهای ممتاز است و خود تغییرات اساسی با اکثریت ساده آرای حاضر در جلسه تصویب می‌شوند. این بدان معناست که حتی تغییراتی با آثار بلندمدت بر سیاست‌های سرمایه‌گذاری، کارمزدها، یا ساختار مدیریتی، می‌تواند با حمایت اکثریت نسبی تصویب شود.

کارشناس بازار سرمایه به ارزیابی و تفاوت‌های میان ایران با سایر کشورها و استانداردهای جهانی پرداخت و گفت: این وضعیت با تجارب بین‌المللی و اصول حاکمیت شرکتی فاصله دارد. در بسیاری از کشورها، از جمله انگلستان، ایرلند، لوکزامبورگ و منطقه ADGM، اوبولطی، تغییرات بنیادی صندوق‌ها تنها از طریق Special Resolution قابل تصویب است؛ به‌عبارتی تصویب آن نیازمند حداقل دو سوم تا ۷۵ درصد آرای حاضران در جلسه است. هدف از این سخت‌گیری، حفاظت از منافع تمامی سرمایه‌گذاران و جلوگیری از تصمیمات شتابزده یا مبتنی بر منافع کوتاهمدت مدیران است.

محبی اضافه کرد: در مقابل، Ordinary Resolution به تصمیماتی اطلاق می‌شود که با اکثریت ساده (بیش از ۵۰ درصد آرای حاضران) تصویب می‌شوند، مانند انتخاب مدیر یا تصویب گزارش‌های سالانه. تمایز میان این دو نوع رای‌گیری، سنگبنای حاکمیت شرکتی شفاف در نهادهای مالی بین‌المللی محسوب می‌شود. به‌کارگیری الگوی Special Resolution برای تغییرات بنیادین، نشان‌دهنده اهمیت تصمیم و ضرورت اجماع گسترده‌تر سرمایه‌گذاران است.

این کارشناس بازار سرمایه به وضعیت و ساختار این سیاست در ایران پرداخت و گفت: در مقایسه با چارچوب داخلی، مساده ۸۳ قانون تجارت ایران نیز صراحت دارد که «تغییر اساسنامه شرکت‌های سه‌پای فقط در صلاحیت مجمع عمومی فوق‌العاده است و با رای دو سوم آرای حاضران معتبر است». از آنجا که صندوق‌های سرمایه‌گذاری از حیث ساختار تصمیم‌گیری شباهت ماهوی زیادی با شرکت‌های سه‌پای دارند، منطقی است که قواعد مشابهی در خصوص آرای نیز اعمال شود.

او با اشاره به امیدنامه صندوق‌های سرمایه‌گذاری در ایران گفت: از سوی دیگر، امیدنامه به‌عنوان سندی که جزئیات مهمی چون سیاست سرمایه‌گذاری، کارمزدها، محدودیت‌های معاملاتی و شرایط صدور و ابطال را مشخص می‌کند، عملاً مکمل اساسنامه محسوب می‌شود. با وجود این، در ایران تغییر امیدنامه نیز با همان حد نصاب ساده (۵۰ درصد به علاوه یک از دارندگان واحدهای ممتاز و اکثریت آرای حاضر در جلسه) تصویب می‌شود، در حالی که در اغلب نظام‌های بین‌المللی، تغییرات مهم امیدنامه نیز ذیل «تغییرات اساسی» طبقه‌بندی و با Special Resolution تصویب می‌شود.

محبی برای اصلاح وضعیت فعلی به نهاد ناظر پنج پیشنهاد داد و گفت: بر همین اساس، پیشنهاد می‌شود سازمان بورس و اوراق بهادار در بازنگری نمونه اساسنامه و امیدنامه صندوق‌ها، بحث و تفاه و الزام‌آوری درباره حد نصاب رای برای تغییرات اساسی و امیدنامه اضافه کند. به طور مشخص این سازمان می‌تواند تصویب تغییرات اساسی و تغییرات مهم امیدنامه با رای حداقل دو سوم یا ۷۵ درصد آرای حاضران در جلسه مجمع صندوق، نه صرفاً اکثریت ساده دارندگان ممتاز را الزام کند. پیشنهاد دوم این است که برای «تغییرات اساسی» شامل تغییر نوع صندوق، سیاست سرمایه‌گذاری، ساختار مدیریتی یا ترکیب ریسک یک تعریف دقیق ارائه دهد. وی در ادامه اضافه کرد: همچنین تعیین حد نصاب جلسه برای رسمیت رای‌گیری، مثلاً حضور حداقل ۵۰ درصد از دارندگان حق رای یا دارندگان واحدهای ممتاز از اهمیت برخوردار است.

روزنامه اقتصاد

سه‌شنبه ۰۴ آذر ۱۴۰۴ • شماره ۸۰۸

www.marzeghtesad.ir

▼ موانع ارزی از مسیر تولید خودرو برداشته شود

محمد رستمی، نماینده نیشابور و فیروزه و سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با حضور در ایران خودروی خراسان از خطوط تولید این مجموعه بازدید کرد و در نشستی با شبانی مدیرعامل شرکت و جمعی از مدیران در جریان روند تولید، چالش‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای این واحد صنعتی قرار گرفت.

به گزارش روابط عمومی ایران خودروی خراسان؛ در این بازدید، شبانی ضمن ارائه گزارشی از ظرفیت‌ها و دستاوردهای ایران خودروی خراسان، گفت: این شرکت به عنوان یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های تولید خودروی شرق کشور، با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و بومی‌سازی بخش قابل‌توجهی از قطعات، نقش موثری در تحقق تولید پایدار و اشتغال ایفا می‌کند.

محمد رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی نیز با اشاره به ضرورت بازنگری در سیاست‌های قیمت‌گذاری خودرو، اظهار کرد: قیمت دستوری نه به نفع مردم است و نه به نفع صنعت خودروسازی، چرا که از یک سو تولیدکنندگان امکان حرکت در مسیر توسعه، نوآوری و ارتقای کیفیت را از دست می‌دهند و از سوی دیگر مردم نمی‌توانند از خودروهای با کیفیت‌تر و به روزتر بهره‌مند شوند. وی افزود: در کمیسیون صنایع تلاش می‌کنیم با برگزاری جلسات تخصصی و دعوت از دو خودروساز بزرگ کشور، به راهکاری برسیم که ضمن حمایت از تولید، منافع مصرف‌کننده نیز حفظ شود. البته خودروسازان نیز باید با اصلاح ساختارها و کاهش هزینه‌های تولید، سهم خود را در این مسیر ایفا کنند.

■ ■ ■

▼ آماده‌باش دستگاه‌ها در پی وقوع زلزله بهاباد

مدیرکل مدیریت بحران استان یزد در پی وقوع زمین‌لرزه ۴٫۷ ریشتری بهباد دستور آماده باش و برگزاری جلسه‌ستادپیشگیری،همراهنگی وفرماندهی عملیات پاسخ به بحران شهرستان بهاباد را صادر کرد. احسان بالاکتفی در این باره گفت: بلافاصله پس از وقوع زمین‌لرزه، گروه‌های ارزیاب جمعیت هلال احمر و کارشناسان مدیریت بحران به نقاط مختلف شهرستان اعزام شدند و بررسی‌های لازم در خصوص خسارات احتمالی مالی در حال انجام است. منطقه بروز زلزله غیر مسکونی بوده و با شهر بهباد بیش از ۴۴ کیلومتر فاصله دارد.

وی از ارتباط با استاندارد یزد، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندارد و معاون آمادگی و پاسخ سازمان مدیریت بحران کشور خبر داد و اظهار کرد: آخرین گزارش‌ها در خصوص زلزله در اختیار مسئولان ارشد استان و کشور قرار گرفت. بالاکتفی از فعال‌سازی مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان نیز خبر داد و گفت: مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان در کوتاه‌ترین زمان فعال شدو فرآیندهای مربوطه با هماهنگی دستگاه‌های امدادی در حال بررسی است.

■ ■ ■

▼ دیوار تعرفه‌ای و عادت به بازار غیر رقابتی

این الگوی مشترک نشان می‌دهد که مشکل در نبود منابع طبیعی یا نیروی انسانی نبوده، بلکه در ساختار سیاست‌گذاری اقتصادی و نوع مواجهه ما با مفهوم «رقابت» و «کیفیت» نهفته است. در حوزه معدن و صنایع معدنی، ایران از ذخایر غنی و متنوعی برخوردار است. سنگ‌های تزئینی کشور از نظر کیفیت و تنوع در زمره بهترین نمونه‌های جهان قرار دارند. با این حال، سهم ایران از بازار جهانی سنگ فرآوری‌شده ناچیز است. هزاران واحد سنگبری در کشور فعالیت‌ها مخرجی نهایی آنها‌از منظر کیفیت، سبستبندی و استاندارد فنی، توان رقابت در بازارهای جهانی را ندارند. در حالی که ترکیه با حدود یک‌کشمم تعداد کارخانه‌های ایران، چند برابر کشور ما صادرات دارد، این تفاوت نشان می‌دهد که مسأله اصلی نه در کمیت تولید، بلکه در کیفیت و رقابت‌پذیری نهفته است. چنین وضعیتی تنها به سنگ محدود نمی‌شود. در صنایع فلزی نیز همین الگو تکرار شده است. میلگرد، یکی از ساده‌ترین محصولات فولادی، در بازارهای جهانی به سختی جای پایي برای ایران باز کرده است. کشورهای منطقه که در سطح فنی و فناوری مشابهی با ما قرار دارند، موفق شده‌اند محصولات خود را به بازارهای سخت‌گیر اروپایی صادر کنند، در حالی که میلگرد ایرانی عمدتاً روانه بازارهای ارزان‌قیمت و بی‌استانداردی مانند عراق، افغانستان یا برخی کشورهای آفریقایی می‌شود. حتی در مورد سیمان نیز، با وجود آنکه ایران از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان منطقه است، کشورهای دارای استاندارد بالاتر تمایلی به خرید سیمان ایرانی ندارند.ریشه این ضعف ساختاری را باید در نبود رقابت واقعی در بازار داخلی جست‌وجو کرد. در شرایطی که دیوار بلند تعرفه‌ای و ممنوعیت واردات کالای مشابه خارجی، بازار ۸۰۰میلیونی ایران را از رقابت آزاد دور نگه داشته، تولیدکننده داخلی انگیزه‌ای برای ارتقای کیفیت ندارد. وقتی واردات محصول مشابه ممنوع می‌شود، مصرف‌کننده ناگزیر است هر کالایی را که در داخل تولید می‌شود، خریداری کند؛ فارغ از آنکه کیفیت یا استاندارد آن در سطح جهانی داشته باشد یا نه. در چنین فضایی، تولیدکننده نه‌تنها برای حضور در بازار بین‌المللی آماده نمی‌شود، بلکه به تولید کالایی بی‌کیفیت عادت می‌کند و توانایی رقابت را از دست می‌دهد.

پروژه «بنزین اکتان بالا» در اصفهان

بیتا حسن پور – پروژه تولید بنزین با اکتان بالا در اصفهان آغاز شده و براساس برنامه ریزی شرکت پالایش نفت اصفهان، در زمان مشخص به سرانجام می‌رسد.

به گزارش خبرنگار از اصفهان، شرکت پالایش نفت اصفهان، به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین و پیچیده‌ترین پالایشگاه‌های ایران، با ظرفیت پالایش روزانه ۲۷۵ هزار بشکه نفت خام، سهمی حیاتی در تامین بنزین، گازوئیل و دیگر فرآورده‌های نفتی کشور دارد. بر اساس آخرین گزارش‌های مالی نماد «شپنا» در سامانه کدال، این شرکت در دو ماه گذشته با وجود چالش‌های ناشی از تعمیرات اساسی و تحولات قیمت نفت، توانسته با رشد درآمدی حدود ۱۵ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل مواجه شود که نشان از تاب‌آوری بالا و مدیریت موثر مالی دارد. غلامرضا باقری دیزج، مدیرعامل شرکت پالایش نفت اصفهان، در یک نشست خبری ضمن تشریح آخرین وضعیت تولید، درباره سهامداران اصلی

وزیر امور اقتصادی و دارایی در ادامه سفر خود به جزیره کیش در بیست و نهمین جلسه شورای معاونان و مدیران سازمان منطقه آزاد کیش نیز حضور یافت.

محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در این نشست با اشاره به رشد چشم‌گیر شاخص‌های اقتصادی جزیره، از افزایش ۳۰۰ درصدی سرمایه‌گذاری داخلی، جذب ۱۵۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی و بازگشت ۲۴۳ هکتار زمین به مالکیت سازمان، به‌عنوان دستاوردهای ارزشمند کار تیمی و هم‌افزایی مدیریتی در یک سال گذشته خبر داد.

وی با ارائه گزارشی از عملکرد و دستاوردهای ۱۲ماه گذشته، بر نقش برجسته هم‌افزایی، کار تیمی و حمایت نهادهای مختلف در تحقق اهداف توسعه‌ای جزیره تاکید کرد. کبیری اظهار کرد: اگر در یک‌سال گذشته سرمایه‌گذاری داخلی در جزیره کیش بیش از ۳۰۰ درصد رشد کرده، ۱۵۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی جذب شده، تراز تجاری منطقه مثبت شده و رکوردهای تاریخی در حوزه گردشگری به ثبت رسیده است، همه این موفقیت‌ها نتیجه تلاش جمعی، کار گروهی و همدلی مدیران، کارشناسان و همکاران سازمان در کنار بخش خصوصی است.

وی با اشاره به پیشرفت طرح‌های بزرگ اقتصادی و زیربنایی جزیره افزود: در ماه‌های اخیر توافق ۲۷ همتی با یک مجموعه بزرگ خصوصی برای احداث شهرک نمایشگاهی و

تقسیم شود. این امر منابع ما برای توسعه را محدود می‌کند، چرا که نمی‌توانیم مانند شرکت‌های دولتی از پشتوانه بودجه دولتی استفاده کنیم.

او در مورد قیمت تمام شده بنزین، عوامل و نحوه محاسبه آن افزود: متأسفانه روش یکپارچه و قطعی برای محاسبه قیمت تمام‌شده در صنعت پالایش وجود ندارد. ما بر اساس قیمت قوب خلیج‌فارس و نسبت فروش فرآورده‌ها، این محاسبات را انجام می‌دهیم. حدود ۹۷ درصد هزینه‌ها مربوط به تامین خوراک (نفت خام) است که به دولت پرداخت می‌شود. این موضوع، محاسبه دقیق و شفاف را بسیار پیچیده می‌کند. هر پالایشگاه با توجه به ساختار هزینه‌ای و فرآورده‌های خود، عدد متفاوتی خواهد داشت.

به گزارش خبرنگار استانی، با توجه به آلودگی هوای اصفهان ادامه نشست خبری به اقداماتی اختصاص پیدا کرد که پالایش نفت اصفهان بر اساس قانون یا مسوولیت‌های اجتماعی خود انجام می‌دهد که مدیرعامل این شرکت در مورد آن گفت: ما داوطلبانه پروژه‌های زیادی را برای کاهش آلودگی آغاز کرده‌ایم، درحالی‌که طبق قوانین موجود، تکلیف اصلی بر عهده دولت است.

پالایشگاه اصفهان هم در فرآیند تولید و هم در استانداردهای محصولاتش (مانند ارتقای گازوئیل به استاندارد یورو ۵) پاسخگوست. این موضوع هزینه‌های سنگینی را به شرکت تحمیل می‌کند. نکته مطلوبیت پالایشگاه اینجاست که ما هم بر فرآیند تولید پاسخگو هستیم و هم بر کیفیت محصول نهایی. تغییر استاندارد گازوئیل به یورو ۵ هزینه‌های هنگفتی داشت، درحالی‌که حاشیه سود ما در مقایسه با بسیاری از صنایع دیگر پایین‌تر است.

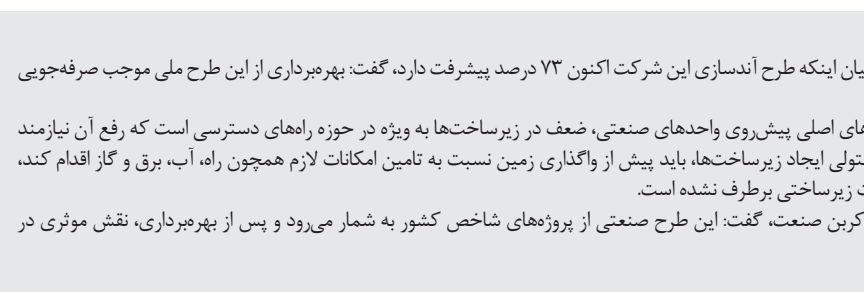
باقری دیزج همچنین به دو پروژه بزرگ RHU و RFCC و نقش آنها در ارتقای کیفی محصولات، کاهش آلایندگی و افزایش ضریب پیچیدگی پالایشگاه اشاره کرد و گفت: این پروژه‌ها نقش کلیدی در تولید بنزین با اکتان بالا و کاهش تولید مازوت دارند. باوجود تحریم‌ها و چالش‌های لجستیکی در تامین تجهیزات، این پروژه‌ها با اکتا به نیروهای متخصص داخلی در حال پیشرفت است.

باید توجه داشت که انتقال تجهیزات بزرگ این پروژه‌ها، مانند برج‌هایی که تنها ۲۵ کیلومتر در روز قابل جابه‌جایی هستند، خود به‌تنهایی یک چالش بزرگ لجستیکی است. ما با سیاست «تامین از شرق» و همکاری با کشورهای مانند چین که بیشترین تعداد این واحدها را در دنیا دارند، سعی کرده‌ایم این چالش را مدیریت کنیم.

مدیریت منابع آبی
در ادامه مدیرعامل پالایش نفت اصفهان به پرسش‌های متعدد خبرنگاران پیرامون بحران آب در اصفهان، راهکارهای کاهش مصرف آب و استفاده از منابع غیرمتعارف و سهم این منابع در تامین آب پالایشگاه پاسخ داد. او در این باره گفت: حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد از آب مصرفی ما از منابع غیرمتعارف مانند پساب شاهین‌شهر تامین می‌شود. ما از آب دریا تنها در موارد ضروری استفاده می‌کنیم، زیرا هزینه‌بر است. برنامه ما افزایش سهم آب‌های غیرمتعارف و بازیافتی در آینده است.

در این رویداد همچنین خبرنگاران از دو پروژه واحد هیدروژن رسانی (RHU) و واحد کراکینگ سیال بستر سیال (RFCC) بازدید کردند که برخلاف تصور رایج، هدف نهایی این پروژه‌ها فراتر از افزایش تولید است؛ این طرح‌ها، راه‌حل بنیادی برای معضل گوگرد در فرآورده‌های نفتی هستند.

با بهره‌برداری از این واحدها که اقق زمانی ۱۴۰۶ برای آن پیش‌بینی‌شده، فرآیند «هیدروژن رسانی» و «کراکینگ» به‌گونه‌ای انجام می‌شود که گوگرد باقی‌مانده در محصولات پتروشیمی به‌طورجدی کاهش‌یافته و به گوگرد خالص و باارزش تبدیل می‌شود. این اقدام پیشرفته نه‌تنها کیفیت محصولات نهایی مانند بنزین و گازوئیل را به استانداردهای جهانی می‌رساند، بلکه به‌طور مستقیم از انتشار بیش از ۳۰۰ تن گوگرد به محیط‌زیست جلوگیری خواهد کرد. واحد RFCC با قابلیت تولید بنزین با استاندارد یورو ۵، یکی از پیشرفته‌ترین واحدهای پالایشی در خاورمیانه محسوب می‌شود. پروژه RHU نیز که مربوط به فرآیند هیدروژن رسانی است، پیچیدگی فنی بالایی دارد و اجرای آن با اکتا به مهندسان و متخصصان داخلی، نشان از خودکفایی صنعت نفت ایران دارد.

محمدرضا اکبری اصل: مدیرعامل شرکت آندسازی کربن صنعت امیرکبیر با بیان اینکه طرح آندسازی این شرکت اکنون ۷۳ درصد پیشرفت دارد، گفت: بهره‌برداری از این طرح ملی موجب صرفه‌جویی سالانه ۸۰ تا ۹۰میلیون دلار می‌شود.

خسرو غفاری در بازدید خبرنگاران از روند اجرای طرح، افزود: یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی واحدهای صنعتی، ضعف در زیرساخت‌ها به ویژه در حوزه راه‌های دسترسی است که رفع آن نیازمند اهتمام جدی دستگاه‌های متولی است و شرکت شهرک‌های صنعتی به عنوان متولی ایجاد زیرساخت‌ها، باید پیش از واگذاری زمین نسبت به تامین امکانات لازم همچون راه، آب برق و گاز اقدام کند، اما متأسفانه با وجود مکاتبات متعدد طی سال‌های اخیر، هنوز بخشی از مشکلات زیرساختی برطرف نشده است. مدیرعامل شرکت آندسازی صنعت کربن امیرکبیر با اشاره به اهمیت طرح کربن صنعت، گفت: این طرح صنعتی از پروژه‌های شاخص کشور به شمار می‌رود و پس از بهره‌برداری، نقش موثری در کاهش وابستگی خارجی و تقویت زنجیره تولید صنایع آلومینیوم خواهد داشت.

جذب سرمایه‌گذاران و توسعه زیرساخت‌های کیش

همکاران، ۲۳ پرونده با قدمتی بیش از ۴۰۰ سال منجر به بازگشت بیش از ۲۴۳ هکتار زمین به سازمان شده است. ارزش تقریبی این اراضی، بالغ بر ۱۵۰ همت برآورد می‌شود. کبیری با بیان اینکه ۱۸ سرمایه‌گذار عمده با مجموع سرمایه ۱۱۰ همت از وضعیت انسداد خارج شده‌اند، افزود: با همکاری موثر بخش خصوصی، ناترازی تولید آب و برق در جزیره به سفر رسیده است، همچنین همکاری موثر با بانک‌های ناوور از جمله بلوبانک، موجب بهبود فضای کسب‌وکار و ارتقای رتبه کیش در حوزه بندری و فرودگاهی شده است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش همچنین از میزان رضایت‌مندی بالای ساکنان و گردشگران جزیره از وضعیت امنیت و آرامش اجتماعی خبر داد. وی در پایان با اشاره به اهمیت محور هشتم برنامه‌های توسعه‌ای سازمان با عنوان ارتباطات و برندینگ جزیره کیش تاکید کرد: کیش باید به الگویی ملی ازهم‌افزایی، سرمایه‌گذاری و نشاط اجتماعی تبدیل شود. تمام پیشرفت‌های امروز، حاصل همدلی مدیران و همراهی بخش خصوصی است و با استمرار این مسیر، آینده روشنی برای جزیره در پیش خواهد بود. در این جلسه مسعود نیک‌افروز معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری و همچنین علی حسلول معاون گردشگری این سازمان نیز گزارشی از اقدامات، دستاوردها و برنامه‌های در حال اجرا ارائه کردند.

سالن اجلاس بین‌المللی انجام شده است. همچنین ۱۵ قرارداد دیگر در قالب طرح‌های سرمایه‌گذاری به ارزش ۴۲ ممت نهایی شده که نشان از عزم جدی سازمان برای جذب سرمایه‌گذاران و توسعه زیرساخت‌های کلان دارد.

این اختلاف می‌تواند سطح تعارض میان شرکت‌های واردکننده و مصرف‌کنندگان را افزایش دهد؛ تعارضی که هیچ‌یک از دو طرف در شکل‌گیری آن مقصر نیستند، بلکه نتیجه مستقیم بالاترکلیفی و تصمیمات متناقض سیاست‌گذاران است. از این‌رو، ضروری است دولت هرچه سریع‌تر نسبت به شفاف‌سازی وضعیت اقدام کرده و به‌طور دقیق مشخص کند تکلیف خودروهایی که از ابتدای سال تاکنون فروخته شده‌اند، چیست.

نکته قابل‌توجه دیگر اینکه با تعرفه‌های جدید تا حدی انگیزه برای واردات خودروهای هیبریدی کاهش پیدا کرده است. پیش از این اختلاف بین تعرفه هیبریدی‌ها و بنزینی‌هایی که حجم موتور کمتری دارند، بیشتر بود اما با کاهش تعرفه واردات خودروهای بنزینی، این اختلاف رو به کاهش گذاشته و دیگر چندان انگیزه‌ای برای واردات هیبریدی‌ها در میان نخواهد بود.

رفت‌وبرگشت تعرفه‌ای
امسال، سال جیبیی برای تعرفه‌گذاری خودرو بود به‌طوری‌که موضوع تعرفه هفت‌بار بین دولت و مجلس دست به دست شد. ماجرای تعرفه واردات خودروی امسال از لایحه بودجه آغاز شد، به‌طوری‌که دولت در این لایحه تعرفه واردات خودروی سواری را ۱۰۰درصد قرار داد. این موضوع با مخالفت جدی نمایندگان مجلس در بررسی لایحه مواجه شد. در نهایت نمایندگان خانه ملت تصمیم گرفتند که تعرفه را روی ۶۰درصد قرار دهند. دولت زیر بار این کاهش ترف و موضوع به قضاوت در شورای‌عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام کشیده شد. این نهاد تعرفه واردات را ۱۰۰درصد تعیین و اعلام کرد که این موضوع به درخواست دولت بوده است. افزایش تعرفه واردات خودرو به ۱۰۰درصد که در قانون بودجه سال جاری پیش‌بینی شده بود، انتقادات زیادی را به همراه داشت و بسیاری این میزان رشد را موجب تنش در بازار تعبیر می‌کردند.
نیز پیش‌تر در گزارشی پیش‌بینی کرده بود که اگر این تعرفه‌ها اجرایی شوند بهای خودروهای وارداتی به‌طور میانگین ۲۲۳درصد رشد را تجربه خواهد کرد. البته تمام این رشد مربوط به تعرفه‌ها نیست، بلکه تغییر نرخ ارز محاسباتی گمرک از ۲۸هزار و ۵۰۰تومان به نزدیک ۷۰هزار تومان (نرخ مرکز مبادله طلا و ارز) نیز عامل مهمی در این رشد محسوب می‌شده که این فاکتور همچنان پابرجاست.
اما این‌بار خود دولت که برای تعرفه ۱۰۰درصدی پافشاری می‌کرد در آیین‌نامه اجرایی واردات خودرو که اواخر خردادماه در بحبوحه جنگ ۱۲ روزه ابلاغ کرد، ناگهان تصمیمی گرفت که همه را شگفت‌زده کرد. دولت تعرفه واردات خودروهای سواری را بین ۲۰ تا ۱۹۰ قرار داد

در این حال همچنان ابهاماتی در مورد اجرای تعرفه‌های مورد موافقت دولت و مجلس وجود دارد. ابتدا اینکه مقرر شده است تعرفه‌های جدید خودرو شامل تمامی خودروهایی که از اول امسال وارد کشور شده‌اند، شود. بنابراین این پرسش خودنمایی می‌کند که تکلیف کسانی که تاکنون اقدام به خرید خودرو کرده‌اند، چه می‌شود.

اگر واردکنندگان از دو طرف در شکل‌گیری آن مقصر نیستند، بلکه نتیجه مستقیم بالاترکلیفی و تصمیمات متناقض سیاست‌گذاران است. از این‌رو، ضروری است دولت هرچه سریع‌تر نسبت به شفاف‌سازی وضعیت اقدام کرده و به‌طور دقیق مشخص کند تکلیف خودروهایی که از ابتدای سال تاکنون فروخته شده‌اند، چیست.

نکته قابل‌توجه دیگر اینکه با تعرفه‌های جدید تا حدی انگیزه برای واردات خودروهای هیبریدی کاهش پیدا کرده است. پیش از این اختلاف بین تعرفه هیبریدی‌ها و بنزینی‌هایی که حجم موتور کمتری دارند، بیشتر بود اما با کاهش تعرفه واردات خودروهای بنزینی، این اختلاف رو به کاهش گذاشته و دیگر چندان انگیزه‌ای برای واردات هیبریدی‌ها در میان نخواهد بود.

رفت‌وبرگشت تعرفه‌ای
امسال، سال جیبیی برای تعرفه‌گذاری خودرو بود به‌طوری‌که موضوع تعرفه هفت‌بار بین دولت و مجلس دست به دست شد. ماجرای تعرفه واردات خودروی امسال از لایحه بودجه آغاز شد، به‌طوری‌که دولت در این لایحه تعرفه واردات خودروی سواری را ۱۰۰درصد قرار داد. این موضوع با مخالفت جدی نمایندگان مجلس در بررسی لایحه مواجه شد. در نهایت نمایندگان خانه ملت تصمیم گرفتند که تعرفه را روی ۶۰درصد قرار دهند.

دولت زیر بار این کاهش ترف و موضوع به قضاوت در شورای‌عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام کشیده شد. این نهاد تعرفه واردات را ۱۰۰درصد تعیین و اعلام کرد که این موضوع به درخواست دولت بوده است. افزایش تعرفه واردات خودرو به ۱۰۰درصد که در قانون بودجه سال جاری پیش‌بینی شده بود، انتقادات زیادی را به همراه داشت و بسیاری این میزان رشد را موجب تنش در بازار تعبیر می‌کردند.
نیز پیش‌تر در گزارشی پیش‌بینی کرده بود که اگر این تعرفه‌ها اجرایی شوند بهای خودروهای وارداتی به‌طور میانگین ۲۲۳درصد رشد را تجربه خواهد کرد. البته تمام این رشد مربوط به تعرفه‌ها نیست، بلکه تغییر نرخ ارز محاسباتی گمرک از ۲۸هزار و ۵۰۰تومان به نزدیک ۷۰هزار تومان (نرخ مرکز مبادله طلا و ارز) نیز عامل مهمی در این رشد محسوب می‌شده که این فاکتور همچنان پابرجاست.
اما این‌بار خود دولت که برای تعرفه ۱۰۰درصدی پافشاری می‌کرد در آیین‌نامه اجرایی واردات خودرو که اواخر خردادماه در بحبوحه جنگ ۱۲ روزه ابلاغ کرد، ناگهان تصمیمی گرفت که همه را شگفت‌زده کرد. دولت تعرفه واردات خودروهای سواری را بین ۲۰ تا ۱۹۰ قرار داد

